

Kohtuasi C-620/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

20. august 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

4. juuli 2019

Kassatsioonkaebuse esitaja, apellatsioonkaebuse esitaja ja vastustaja:

Land Nordrhein-Westfalen

Vastustaja kassatsioonimenetluses, vastustaja apellatsioonimenetluses ja kaebaja:

D.-H. T., kes tegutseb J & S Service UG (piiratud vastutusega) pankrotihaldurina

Bundesverwaltungsgericht

KOHTUMÄÄRUS

[...]

Halduskohtuasjas

D.-H. T., kes tegutseb J & S Service UG (piiratud vastutusega) pankrotihaldurina,
[...] Euskirchen,

kaebaja, vastustaja apellatsioonimenetluses
ja vastustaja kassatsioonimenetluses

[...] [lk 2]

versus

Land Nordrhein-Westfalen (Nordrhein-Westfaleni liidumaa),
[...]

vastustaja, apellatsioonkaebuse esitaja
ja kassatsioonkaebuse esitaja,

[...]

menetluses osaleja:
Vertreter des Bundesinteresses
beim Bundesverwaltungsgericht

(Saksamaa Liitvabariigi huvide esindaja

Bundesverwaltungsgerichti juures),
[...] Berliin,

tegi Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus)
7. kolleegium [...]

4. juulil 2019 järgmise kohtumääruse:

Menetlus peatatakse.

Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused selle kohta, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT 2016, L 119, lk 1): **[lk 3]**

1. Kas määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punkti j eesmärk on kaitsta ka maksuhalduri huve?

2. Juhul kui vastus on jaatav, siis kas väljend „tsiviilõiguslike nõuete täitmise tagamine“ hõlmab ka maksuhalduri kaitset tsiviilõiguslike nõuete eest ja kas need peavad olema juba esitatud?

3. Kas määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punkt e lubab selleks, et tagada liikmesriigi oluline finantshuvi maksuküsimustes, piirata õigust tutvuda andmetega vastavalt määruse (EL) nr 2016/679 artiklile 15, et vältida tsiviilõiguslikke maksejõuetusel põhinevaid tagasivõitmise nõudeid maksuhalduri vastu?

P õ h j e n d u s e d

I

- 1 Kaebaja on pankrotihaldur. Ta taotleb selleks, et kontrollida maksejõuetusel põhinevaid tagasivõitmise nõudeid, pädevalt maksuametilt maksualast teavet pankrotivõlgnikuks oleva Saksa ettevõtjaühingu (*Unternehmergeellschaft*) kohta.
- 2 Pankrotihalduri taotlus, mille ta esitas Nordrhein-Westfaleni liidumaa teabevabaduse seaduse (Informationsfreiheitsgesetz des Landes Nordrhein-Westfalen) alusel ja milles ta palus andmeid sundtäitmise hoiatuste ja sundtäitmise teostamiseks korralduste andmise, laekunud maksusummade ja võlgniku maksejõuetusest teadasaamise aja kohta ning väljavõtteid [võlgniku] ettemaksukontost kõigi seal kajastatud maksude kohta alates märtsist 2014 kuni juunini 2015, jäeti maksuameti poolt rahuldamata.
- 3 Selle peale esitatud kaebuse Verwaltungsgericht (halduskohus) sisuliselt rahuldas. Vastustajaks oleva liidumaa apellatsioonkaebuse jättis Oberverwaltungsgericht (liidumaa kõrgeim halduskohus) rahuldamata. Teabenõude rahuldamist ei takista maksukorraldust käsitlevates õigusaktides sisalduvad valdkondlikud eeskirjad ja teabe andmine ei ole välistatud. Taotletud teave on küll sisuliselt kaitstud maksusaladusega, aga kõnealust teavet ei ole vaja pankrotihalduri eest salajas hoida, samamoodi kui seda ei ole vaja salajas hoida [lk 4] maksu tasumise eest vastutava andmesubjekti eest. Maksuandmete käsutamise õigus läks pankrotimenetluse algatamisega üle pankrotihaldurile. Kõnealune üleminek hõlmab ka ärisaladusi ja maksuandmeid, kuivõrd see on vajalik pankrotivara nõuetekohaseks valitsemiseks ja pankrotimenetluse korraldamiseks. Pankrotihaldur võib nõuda pankrotivõlgnikult teavet kõigi pankrotimenetlust puudutavate suhete kohta. Pankrotivõlgniku koostöökohustus hõlmab ka kohustust vabastada maksuamet maksusaladuse hoidmise kohustusest; tema huvi saladuse kaitse vastu peab jääma tagaplaanile.
- 4 Kassatsioonkaebuses, millele apellatsioonikohus andis kohtuasja põhimõttelise tähtsuse tõttu menetlusloa, jääb vastustaja oma nõude juurde kaebus rahuldamata jätta.

II

- 5 Menetlus tuleb peatada ja esitada Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) käesoleva kohtumääruse resolutsioonis sõnastatud eelotsuse küsimused (ELTL artikkel 267).
- 6 1. Liidu õiguse asjakohased sätted on esitatud määruse (EL) 2016/679 artikli 1 lõikes 1, artikli 4 punktis 1, artiklis 15 ning artikli 23 lõike 1 punktides e, i ja j.
- 7 2. Riigisisese õiguse asjakohased sätted lisati kassatsioonimenetluse ajal 17. juuli 2017. aasta seadusega [...] maksukorralduse seadusesse (Abgabenordnung, edaspidi „AO“) ja need jõustusid 25. mail 2018. Need on sõnastatud järgmiselt:

8 § 2a Isikuandmete töötlemist käsitlevate sätete kohaldamisala

„(3) Käesoleva seaduse ja maksuseaduste sätteid, mis käsitlevad füüsiliste isikute isikuandmete töötlemist, ei kohaldata, kui [lk 5] Euroopa Liidu õigus, eelkõige määrus (EL) nr 2016/679 [...] selle asjakohases redaktsioonis on vahetult või [käesoleva paragrahvi] lõike 5 alusel kohaldatav“.

„(5) Kui seadus ei sätesta teisiti, siis kehtivad määruse (EL) nr 2016/679, käesoleva seaduse ja maksuseaduste sätteid, mis käsitlevad füüsiliste isikute isikuandmete töötlemist, *mutatis mutandis* teabe kohta, mis puudutab tuvastatud või tuvastatavaid

1. surnud füüsilisi isikuid või
2. ühinguid, õigusvõimelisi või õigusvõimetuid isikuühendusi või varakogumeid.“

9 § 32e Seos muude õigustega saada teavet ja sellega tutvuda

„Kui andmesubjektil või kolmandal isikul on vastavalt 5. septembri 2005. aasta teabevabaduse seaduse (Informationsfreiheitsgesetz, *Bundesgesetzblatt* (edaspidi „*BGBL. I*“), lk 2722) asjakohasele redaktsioonile või liidumaade vastavatele seadustele õigus nõuda maksuhaldurilt teabega tutvumise võimaldamist, kohaldatakse määruse (EL) nr 2016/679 artikleid 12–15 koostoimes [käesoleva seaduse] §-dega 32a–32d *mutatis mutandis*. Kaugemale ulatuvad nõuded maksuandmetega tutvumise võimaldamiseks on välistatud. [Käesoleva seaduse] § 30 lõike 4 punkti 2 selles osas ei kohaldata.“

10 § 32b Maksuhalduri kohustus esitada teavet, kui isikuandmed ei ole saadud andmesubjektilt

„(1) Maksuhalduril ei ole kohustust esitada andmesubjektile teavet vastavalt määruse (EL) nr 2016/679 artikli 14 lõigetele 1, 2 ja 4 lisaks määruse (EL) nr 2016/679 artikli 14 lõikes 5 ja [käesoleva seaduse] § 31c lõikes 2 sätestatud eranditele,

1. kui teabe esitamine

a) tekitaks ohu, et maksuhaldur või muud avalik-õiguslikud asutused ei saa nõuetekohaselt täita nende pädevusse kuuluvaid ülesandeid, mida on nimetatud määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 [lk 6] lõike 1 punktides d–h või

b) [...]

ja seetõttu peab andmesubjekti huvi teabe saamise vastu tagaplaanile jääma. [Käesoleva seaduse] § 32a lõiget 2 kohaldatakse *mutatis mutandis*.“

11 § 32c Andmesubjekti õigus tutvuda andmetega

„(1) Andmesubjektil ei ole õigust nõuda maksuhaldurilt andmetega tutvumise võimaldamist vastavalt määruse (EL) nr 2016/679 artiklile 15, kui

1. andmesubjektile ei tule anda teavet [käesoleva seaduse] § 32b lõike 1 või 2 alusel,

2. teabe esitamine ei võimaldaks õiguste kandjal, kelle huvides maksuhaldur tegutseb, koostada, esitada või kaitsta tsiviilõiguslikke nõudeid või kaitsta end tema vastu esitatud tsiviilõiguslike nõuete eest määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punkti j tähenduses; see ei mõjuta maksuhaldurile tsiviilõigusest tulenevaid kohustusi andmeid edastada,

[...]“.

III

- 12 Eelotsuse küsimused on kohtuasja lahendamiseks asjakohased. Neile antud vastustest oleneb, kas vastustaja kassatsioonkaebuse saab rahuldada. Küsimustele peab vastama Euroopa Kohus, sest senises kohtupraktikas ei ole neile vastatud ja vastused ei ole ka ilmselged. Eelotsusetaotluse esitamise ja konkreetsete eelotsuse küsimuste kohta on asjakohased järgmised kaalutlused.
- 13 Määruse (EL) nr 2016/679 sätteid ei saa käesoleva juhtumi aluseks olevatele asjaoludele vahetult kohaldada; tegemist ei ole füüsilise isiku [lk 7] (maksualaste) isikuandmetega määruse (EL) nr 2016/679 artikli 1 lõike 1 ja artikli 4 punkti 1 tähenduses ega andmesubjektile andmekaitse valdkonnast tuleneva õigusega tutvuda andmetega vastavalt määruse (EL) nr 2016/679 artiklile 15. Andmekaitse normidel põhinev andmesubjekti staatus on isikuga rangelt seotud õigus, mis ei kuulu pankrotivara hulka ega ole seetõttu hõlmatud vara valitsemise ja käsutamise õiguse üleminekuga pankrotihaldurile vastavalt pankrotiseaduse (Insolvenzordnung, edaspidi „InsO“) § 80 lõikele 1. Euroopa Kohus on siiski liidu õiguse ühtse tõlgendamise huvides korduvalt tunnistanud ennast pädevaks lahendama liidu õiguse sätteid puudutavaid eelotsusetaotlusi olukorras, kus põhikohtuasja asjaolud on küll väljaspool liidu õiguse kohaldamisala, kuid kus liidu õigusnormid on riigisisese õigusega muudetud vahetult ja tingimusteta kohaldatavaks seeläbi, et riigisisene õigus on viidanud nende sisule (vt Euroopa Kohtu 16. märtsi 2006. aasta kohtuotsus Poseidon Catering BV, C-3/04, EU:C:2006:176, punkt 14 jj, ning 18. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, punkt 45 jj).
- 14 Nimetatud eeldused on käesoleval juhul täidetud. AO täiendustega taotleb seadusandja – nagu nähtub eelkõige AO § 2a lõigetest 3 ja 5 – eesmärgi kehtestada (EL) määruse nr 2016/679 vahetust kohaldamisalast kaugemale minnes vastavalt AO üldpõhimõttele ühtne menetluskord – mis üldjuhul sisaldab ühtlasi isikuandmete töötlemise eeskirju – kõigi maksu- ja maksukorraldusõigusest puudutatud isikute jaoks, olenemata nende õiguslikust vormist [...]. Selle kohta, et see õigusloomealane eesmärk piirdub liidu õiguses kindlaks määratud maksudega, puuduvad pidepunktid. Andmete diferentseeritud töötlemine erinevate

maksukohustuslaste ja maksuliikidega puhul ei ole muuhulgas – nagu AO muutmise eelnõu koostamise eest vastutanud Bundesministerium der Finanzen'i (Saksamaa Liitvabariigi rahandusministeerium) esindajad kohtuistungil selgitasid – ka tehniliselt võimalik.

- 15 Ühtlasi soovis Saksa seadusandja põhimõtteliselt olemasoleva õiguse saada teavet vastavalt Saksamaa Liitvabariigi ja liidumaade teabevabaduse seadustele **[lk 8]** allutada ühtsetele maksukorraldust käsitlevatele õigusnormidele ja kehtestada sel viisil teabevabaduse seaduste suhtes maksuandmeid puudutavad valdkondlikud erinormid [...]. Seda eesmärki järgib AO § 32e. Nimetatud sätet ei saa tõlgendada viitenormina. See tooks kaasa olukorra, kus selles esitatud nõue kohaldada kolmandate isikute esitatud teabenõuetele *mutatis mutandis* määruse (EL) nr 2016/679 artikleid 12–15 koostoimes AO §-dega 32a–32d tuleks alati rahuldumata jätta, kuna tegemist pole andmesubjektidega, ja järelikult muutuks see sisutuks. Normi selline tõlgendamine ei ole AO § 32e esimese lause sõnastust arvestades asjakohane. Samuti ei oleks see vastavalt selgitustele, mida kohtuistungil andsid Bundesministerium der Finanzen'i (Saksamaa Liitvabariigi rahandusministeerium) esindajad, kooskõlas AO § 32e teises ja kolmandas lauses väljendatud eesmärgiga piirata teabenõudeid – kui neid on Saksamaa Liitvabariigi ja liidumaade teabevabaduse seaduste järgi lubatud esitada – nii, et nende ülempiiri määratakse kindlaks AO sätetest tuleneva määraga.
- 16 Seda arvestades ei ole asjakohane teha AO uute sätete tõlgendamisel vahet, kas tegemist on liidu õigusega hõlmatud olukordadega või sellega hõlmamata olukordadega.
- 17 Esimene küsimus
- Vastusest sellele küsimusele oleneb, kas maksuhaldur võib olukorras, kus ta keeldub võimaldamast tutvuda maksu tasumise eest vastutava isiku maksuandmetega, üldse tugineda määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktile j. Sellest on Saksa seadusandja vastavalt AO § 32c lõike 1 punkti 2 selgele sõnastusele, mis seaduseelnõu seletuskirja kohaselt [...] põhineb määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktil j ja nimetatud sättele lisaks sõnaselgelt viitab, ilmselgelt lähtunud. Osa õigusteadlasi on seevastu seisukohal, et määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktides i ja j sätestatud piiranguid kohaldatakse ainult eraõiguslike subjektide suhtes; punktil j on lõppkokkuvõttes ainult selgitav funktsioon võrreldes laialt sõnastatud punktiga i, mille eesmärk on kaitsta teiste eraõiguslike isikute õigusi ja vabadusi [...] **[lk 9]** [...]. Selle käsituse poolt räägib asjaolu, et olulise avaliku huvi kaitse on määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktides a–h sätestatud piirangute ese. Liikmesriigi olulisi finantshuve eelarve- ja maksuküsimustes saab tagada näiteks määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punkti e alusel.
- 18 Teine küsimus

Kui maksuhaldur saab põhimõtteliselt tugineda määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktile j, siis tuleb selgitada, kas väljend „tsiviilõiguslike nõuete täitmise tagamine“ hõlmab ka kaitset tsiviilõiguslike nõuete vastu. See on – nagu omakorda sõnaselgelt tuleneb nii AO § 32c lõike 1 punkti 2 [...] sõnastusest kui ka sama määruse eelnõu seletuskirjast – Saksa seadusandja hinnangul nii. Seejuures selgitab määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punkti j sõnaselge nimetamine AO § 32c lõike 1 punktis 2 vastavalt selgitustele, mida Bundesministerium der Finanzen'i (Saksamaa Liitvabariigi rahandusministeerium) esindajad kohtuistungil esitasid, liidu õigusega taotletavat kooskõla arvestades, et tegemist on ainult kaitsega tsiviilõiguslike nõuete vastu nimetatud sätte tähenduses.

- 19 AO § 32c lõike 1 punkti 2 eesmärk on tagada, et maksuhaldurit ei asetataks võrdset ja õiguspärast maksustamist ning maksutulu tagamist arvestades tsiviilõiguslike nõuete osas paremasse ega halvemasse olukorda kui teisi võlgnikke või võlausaldajaid; kohustused anda teavet põhinevad seetõttu üksnes tsiviilõiguslikul alusel [...]. Nimetatud sättega sooviti korrigeerida „pankrotihaldurite suhtes sõbralikku“ halduskohtute praktikat, mis käsitles teabenõudeid, mis olid esitatud Saksamaa Liitvabariigi ja liidumaade teabevabaduse seaduste alusel [...]. Selle kohaselt hõlmab pankrotihalduri valitsemis- ja käsutusõigus vastavalt InsO § 80 lõikele 1 ka maksusaladusega kaitstud teavet, mis võimaldab kontrollida [lk 10] maksejõuetusel põhinevaid võimalikke tagasivõitmise nõudeid maksuhalduri vastu vastavalt InsO §-de 129 jj. [...]. Sellise kohtupraktika tulemusel võisid pankrotihaldurid nõuda maksuhaldurilt luba tutvuda pankrotivõlgniku maksuandmetega, mis üldjuhul alles andis neile võimaluse kontrollida maksejõuetusel põhinevat võimalikku tagasivõitmise nõuet maksuhalduri vastu. Pankrotivõlgniku teiste võlausaldajate suhtes saab pankrotihaldur tugineda ainult tsiviilõiguslikele nõudealustele, mida AO § 32c lõike 1 punkt 2 ei käsitle. Tsiviilõiguslike teabenõuete eelduseks on aga Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) väljakujunenud praktika kohaselt see, et maksejõuetusel põhinev tagasivõitmise nõue on põhimõtteliselt kindlaks tehtud ning täpsemat selgitamist vajab veel ainult selle liik ja ulatus. Nii kaua kui vara tagasinõudmise alus ei ole selge, peab pankrotihaldur seetõttu piirduma pankrotivõlgnikult saadava teabega. [...] Teistelt võlausaldajatelt saab pankrotihaldur seega nõuda teavet palju hilisemas menetlusstaadiumis; sellest tingitud olukorra, kus maksuhaldur seatakse ebasoodsamasse olukorda, peab AO § 32c lõike 1 punkt 2 edaspidi välistama.
- 20 See, kas kirjeldatud eesmärk on hõlmatud määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktiga j, vajab selgitamist. Nimetatud sätte annab liikmesriigi seadusandjale – teatavatel tingimustel – õiguse kehtestada piiravaid sätteid tsiviilõiguslike nõuete täitmise tagamiseks. Seni kehtinud arusaama kohaselt kuulub mõiste „täitmise tagamine“ nõude omaniku (võlausaldaja) huvisfääri ja seda kasutatakse eelkõige sünonüümina olukordade kohta, kus on tegemist põhimõtteliselt juba kindlaks tehtud nõude täitmisele sundimise või sundkorras täitmisega; sama kehtib tõenäoliselt näiteks mõiste „the enforcement“ kohta määruse (EL) nr 2016/679 ingliskeelses versioonis või mõiste „l'exécution“ kohta

selle prantsuskeelses versioonis. Enda kaitsmist tsiviilõiguslike nõuete eest ei saa seetõttu ilma pikemata liigitada mõiste alla „täitmise tagamine“. See kehtib seda enam, et liidu seadusandja teeb määruse (EL) nr 2016/679 artikli 9 lõike 2 punktis f, artikli 17 lõike 3 punktis e, artikli 18 lõike 1 punktis c ja lõikes 2, artikli 21 lõike 1 teises lauses ning artikli 49 lõike 1 punktis e **[lk 11]** vahet mõistete (õigusnõuete) „koostamine“, „esitamine“ või „kaitsmine“ vahel. Seejuures ei ole selge, kas õigusnõuete kaitsmine hõlmab ka kaitset selliste nõuete vastu [...].

- 21 Kui väljend „tsiviilõiguslike nõuete täitmise tagamine“ hõlmab maksuhalduri kaitset selliste nõuete vastu, tekib järgmine küsimus, kas nõuded (käesoleval juhul: maksejõuetusel põhinevad tagasivõitmise nõuded) peavad olema teabenõude adressaadile juba esitatud või on piisav, et teavet nõutakse selliste nõuete kontrollimiseks. AO § 32c lõike 1 punkti 2 keeleliselt ebaõnnestunud sõnastus põhineb sellel, et kaitsta õiguste kandjat, kelle huvides maksuhaldur tegutseb, „tema vastu esitatud tsiviilõiguslike nõuete eest [...]“. Kui mõista aga sõna „koostama“ (geltend machen) sünonüümina sõnadele „nõudma“ (fordern), „väitma“ (behaupten), „teatama“ (anmelden), „taotlema“ (beanspruchen) või „täitmist tagama“ (durchsetzen), siis viitab sõna „esitatud“ sellele, et nõude omanik (võlausaldaja) on kohustatud isiku (võlgniku) suhtes juba oma nõudele tuginenud, mistõttu on seda igal juhul põhimõtteliselt juba täpsustatud. Seevastu võib oletada, et pelk võimalus – mida tuleb taotletud maksuandmete põhjal alles lähemalt kontrollida –, et maksuhalduri vastu saab esitada maksejõuetusel põhinevaid tagasivõitmise nõudeid, ei ole piisav. Kui teabenõue oleks välistatud alles pärast maksejõuetusel põhineva tagasivõitmise nõude esitamist, siis oleks kõnesolev norm vähemalt suuremas osas sisutu, sest pankrotihaldur oleks saanud vajalikud andmed juba varem. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõlgendab seetõttu AO § 32c lõike 1 punkti 2 selle üheselt mõistetavast sisust ja eesmärgist lähtuvalt nii, et sõna „koostatud“ hõlmab ka „edaspidi esitatavaid“ ja „võimalikke“ nõudeid. Küsitav ja selgitamist vajav on see, kas selline tõlgendus on veel hõlmatud määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktiga j.

- 22 Kolmas küsimus

Lõpuks tuleb selgitada, kas riigisisised õigusnormid, mille kohaselt piiratakse õigust tutvuda andmetega vastavalt määruse (EL) nr 2016/679 artiklile 15, eesmärgiga vältida **[lk 12]** võimalikke maksejõuetusel põhinevaid tagasivõitmise nõudeid maksuhalduri vastu, saavad tugineda määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktile e.

- 23 Saksa seadusandja hinnangul seisneb AO § 32c lõike 1 punkti 2 õigusloomealane eesmärk selles, et mitte asetada maksuhaldurit tsiviilõiguslike nõuete puhul paremasse ega halvemasse olukorda kui teisi võlausaldajaid ja võlgnikke, seda ka võrdse ja õiguspärase maksustamise ning maksutulu tagamise huvides; mõlemad nimetatud eesmärgid kujutavad endast üldist avalikku huvi pakkuvaid olulisi eesmäärke eelarve- ja maksuküsimuste puhul määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punkti e tähenduses [...]. Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub AO

§ 32c lõike 1 punkti 2 sõnastust ja seaduseelnõu seletuskirja arvestades küll sellest, et seadusandja soovis eelkõige rakendada määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktis j sätestatud piirangut. Selle poolt räägib õigusaktide ülesehitust arvestades see, et ta on määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktides d–h sätestatud piirangutele viidanud (ainult) teistes sätetes, näiteks AO § 32b lõike 1 punktis 1, millele viitab AO § 32c lõike 1 punkt 1. Sellest hoolimata ei saa igal juhul kahtluseta välistada, et AO § 32c lõike 1 punkt 2 saab teise võimalusena tugineda määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punktile e.

- 24 Käesolevas kohtuasjas tekitab see oletus siiski kahtlusi. Taotletud maksualane teave ei ole vajalik seoses materiaal-õiguslike maksunõuetega, vaid eelkõige seoses maksejõuetusmenetluse rahavoo seisukohalt tähtsust omavate tagasivõidetavate õigustoimingutega InsO § 129 lõike 1 tähenduses. Pankrotihalduri poolt maksuhalduri vastu esitatud nõue, mis puudutab maksejõuetusel põhinevat tagasivõitmist, ei kuulu seetõttu maksuõiguslikust suhtest tulenevate nõuete hulka. Maksejõuetusel põhinev tagasivõitmine viib üksnes selleni, et võlausaldajaid kahjustav õigustoiming tunnistatakse kehtetuks, mitte aga selleni, et selle aluseks olnud kohustus tunnistatakse kehtetuks. Pigem jääb vaidlustatud toimingu õiguslik alus – käesoleval juhul maksunõuded – maksejõuetusel põhinevast tagasivõitmist mõjutamata. Tagasivõidetava toimingu vastaspool peab pankrotivõlgnikult saadu tagastama, kuid talle jääb alles esialgu rahuldatud, aga nüüd taas [lk 13] rahuldamata nõue (InsO § 144 lõige 1), mille ta võib pankrotimenetluses esitada [...]. AO § 32c lõike 1 punkti 2 eesmärk kohelda maksuhaldurit ja teisi võlausaldajaid võrdselt mõjutab seega küll riigi finantshuve, sest maksuhaldur peab saadud maksusummad vajaduse korral tagastama ja esitama oma nõuded pankrotimenetluses. See, kas soov end sellise „tagasivõitmise“ eest kaitsta on tunnustusväärne „oluline eesmärk“ määruse (EL) nr 2016/679 artikli 23 lõike 1 punkti e tähenduses, on aga vähemasti küsitav, kuna igal juhul ei teki vahetut seost võrdse ja õiguspärase maksustamise ning maksutulu tagamisega. Ka Saksa seadusandja lähtus selles osas – nagu nähtub AO § 32a lõikest 2, millele on AO § 32b lõike 1 teises lauses viidatud –, eelkõige muudest juhtudest.

[...]